

Vergaderjaar 1983-1984

15 974

Wijziging van de Beginselenwet voor de kinderbescherming en andere wetten in verband met de verlaging van de leeftijd waarop volgens het Burgerlijk Wetboek de meerderjarigheid wordt bereikt tot achttien jaar

Nr. 12

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 26 juli 1984

Het door de vaste Commissie voor Justitie omtrent het onderhavige wetsontwerp uitgebrachte eindverslag beantwoord ik als volgt.

Het doet mij genoegen dat de leden van de C.D.A.-fractie ingenomen waren met de verruiming die in de memorie van antwoord zijn besproken en in de daarbij gevoegde nota van wijzigingen zijn voorgesteld. Deze leden betreurden het echter dat bij de memorie van antwoord principiële wijzigingen werden aangebracht, waardoor het niet doenlijk is een diepgaande discussie bij de betrokkenen lichte maken. Zij betrokken hierbij ook de bijlage bij de memorie van antwoord, waarin een artikelsgewijze uitwerking van de procedure, die ter zake van de voortgezette hulpverlening aan voormalige kindbeschermingspupillen zou kunnen worden gevolgd, is weergegeven.

Ik merk hierbij op, dat de voorgestelde verruiming - begeleidingshulp kan naderhand ook worden gegeven door een andere instelling van justitiële kindbescherming, terwijl wisseling van verblijf ook mogelijk zal zijn - toch gebaseerd zijn op een blijkens het voorlopig verslag in ruime mate in de Kamer levende wens. Ook was gebleken dat deze door de Kamer bepleite verruiming van de oorspronkelijk gekozen opzet, door instanties op het terrein van de jeugdhulpverlening wenselijk werden geacht.

Ten aanzien van het bij wetsontwerp 15417 voorgestelde artikel 395b Boek 1 BW, welk artikel is opgenomen naar aanleiding van een opmerking gemaakt door de leden van de C.D.A.-fractie in het voorlopig verslag bij wetsontwerp 15 974, merkten deze leden het volgende op. Het wetsontwerp 15417 gaat uit van de financiële afhankelijkheid van de jongmeerderjarige, terwijl het toekennen van de bij rechterlijke uitspraak vastgestelde alimentatie aan de jongmeerderjarige zelf bij het 18de jaar deze in een onafhankelijke positie brengt ten opzichte van de verzorgende ouder. Deze blijft wel gehouden tot aanvulling van het bedrag dat tot levensonderhoud en studie moet dienen op grond van artikel 395a. Kan de minister aangeven hoe deze gedachten zijn te rijmen? Deze leden voorzagen hier grote moeilijkheden. De 18-jarige moet bovendien zelf zijn alimentatierecht gaan executeren tegenover de alimentatieplichtige ouder. Zou het niet gewenst zijn, zolang de hulp wordt voortgezet, de raad als inrichtingsorgaan te laten blijven functioneren, aldus de leden van de C.D.A.-fractie.

Met het indertijd voorgestelde artikel 395b Boek 1 BW werd beoogd een voorziening te geven voor de situatie waarin ten tijde van de minderjarigheid door de rechter het bedrag is bepaald dat een ouder ter zake van de verzorging en opvoeding van zijn kind aan de raad voor de kindbescherming moet uitkeren. Volgens het nieuwe artikel zou deze rechterlijke beslissing met ingang van het tijdstip van meerderjarig worden gelden als een rechterlijke beslissing tot bepaling van het bedrag verschuldigd aan het kind ter zake van levensonderhoud en studie als in artikel 395a bedoeld; dit bedrag zou vanaf diens meerderjarig worden aan het kind zelf moeten worden betaald. Het werd het meest doelmatig geacht indien een in verband met een maatregel van kindbescherming of anderszins, bij voorbeeld in verband met de scheiding van de ouders, ten gunste van het kind in het leven geroepen onderhoudstitel onverminderd van kracht zou blijven ook na het meerderjarig worden van het kind, tot dit eenentwintig jaar zal zijn geworden.

Ook ik meen dat, indien er een rechterlijke uitspraak bestaat waarbij de onderhoudsplicht van een ouder jegens zijn minderjarig kind werd geconcretiseerd, het alleszins praktisch en ook voor de hand liggend is deze plicht ook na het meerderjarig worden van het kind te doen voortduren. Voor deze situatie wordt daarmee in ieder geval bij voorbaat voorkomen, dat het kind zijn ouders eventueel in rechte zou moeten aanspreken. Daarmee worden de desbetreffende jongmeerderjarigen nog niet in een onafhankelijke positie ten opzichte van de «verzorgende» ouder gebracht. Voor het levensonderhoud blijven ook zij immers op de ouders aangewezen. Deze laatsten kunnen overigens wel op de voet van artikel 401 Boek 1 BW wijziging of intrekking van de rechterlijke uitspraak betreffende het levensonderhoud verzoeken, zo daar reden toe zou zijn. Ook artikel 399 Boek 1 BW kan hier eventueel tot toepassing komen.

Voor jongeren, ten gunste van wie gedurende de minderjarigheid de rechter niet het bedrag ter voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding heeft vastgesteld, kan de regeling van artikel 395b noodzakelijkerwijs niet gelden. Als gezegd, er mag op vertrouwd worden, dat ouders in de regel ook na het meerderjarig worden van hun kind aanvullend zullen blijven bijdragen in diens onderhoud, ook zonder dat zij daartoe door de rechter zullen moeten worden gedwongen.

Anders dan in de destijds voorgestelde opzet, meen ik dat de raad voor de kindbescherming in de hier bedoelde gevallen, waarin hij gedurende de minderjarigheid reeds optrad, ook ten behoeve van de jongmeerderjarige het inningsorgaan voor de onderhoudsbijdrage kan blijven. Aldus kan worden voorkomen dat er onnodig een breuk in het betalingsritme ontstaat, terwijl wordt voorkomen dat een mogelijkerwijze bij een alimentatieplichtige bestaande weerstand om voortaan rechtstreeks aan de jongmeerderjarige zelf te moeten betalen leidt tot geschillen. Doordat de raad in deze gevallen ook blijft beschikken over de hem ten dienste staande incassomiddelen (zoals het vereenvoudigd loonbeslag van artikel 479g Rv.) kan deze opzet voordelen hebben uit een oogpunt van procesbeheersing. Een en ander leidt ertoe, dat er na het bereiken van de achttienjarige leeftijd geen wijziging moet komen ten aanzien van de inning van de onderhoudsbijdrage, tenzij de jongmeerderjarige aan de raad voor de kindbescherming te kennen zou hebben gegeven van optreden van de raad in deze volledig (en dus ook blijvend) af te zien. De heden eveneens ingediende derde nota van wijzigingen inzake wetsontwerp 15417 bevat de hiertoe nodige wijzigingen.

De leden van de C.D.A.-fractie konden ook meevoelen met de vrees van de pleeggezinnen voor de, naar hun zeggen, onzekere rechtspositie ten opzichte van de voogdij-instellingen na het meerderjarig worden van hun pupillen. Wellicht wordt, aldus deze leden, deze vrees weggenomen door het laten voortduren van de overeenkomsten tot de hulpverlening wordt stopgezet.

Mijn ambtsvoorganger is in de memorie van antwoord (blz. 4, laatste alinea overlopend naar blz. 5) op dit punt reeds ingegaan. Zijn bezwaren tegen het van kracht doen blijven van de plaatsingsovereenkomst deel ik.

Er zal van een plaatsingsovereenkomst zelfs geen sprake meer kunnen zijn, juist omdat de pupil door meerderjarigheid niet meer onder het gezag van een instelling staat.

Wat het uitvoeringsbesluit, inhoudende de verzoekprocedure, betreft maakten de leden van de C.D.A.-fractie de volgende opmerkingen. Zowel de Vereniging van Nederlandse Gemeenten als de Vereniging voor Pleeggezinnen hebben bezwaren aangedragen welke voornamelijk de bezorgdheid over de plaats van de pupil in het pleeggezin betreffen na zijn 18de jaar. Door formele vereisten wordt het kind in een uitzonderingspositie geplaatst binnen het gezin, hetgeen aan de voortgezette hulp afbreuk kan doen. Ook de bereidheid van eventuele pleeggezinnen om als zodanig te functioneren, kan door de vereiste formaliteiten worden gefrustreerd. Het beleid van het ministerie van Justitie is echter gericht op een uitbreiding van het aantal pleeggezinnen, ook voor oudere en moeilijk opvoedbare kinderen. Deze leden verzochten, te meer daar het in casu een concept-besluit betreft, de bezwaren van betrokkenen diepgaand te bestuderen.

De bezwaren van de Nederlandse Vereniging voor pleeggezinnen zijn door deze organisatie nog eens verwoord in een aan de vorige minister van Justitie gerichte brief dd. 27 september 1982. Zij stemmen overeen met die welke de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft geuit bij brief van 18 oktober 1982. In de eerste plaats wordt erop aangedrongen vast te leggen dat de subsidies aan de voogdij-instellingen voortduren als een pupil de leeftijd van achttien jaren bereikt en op dat moment nog wordt verzorgd. De voortgezette hulp zou derhalve niet moeten worden aangevraagd door de jongmeerderjarige.

Ik zie voorshands geen aanleiding van dit uitgangspunt af te wijken. Het is aan de jongmeerderjarige om te beslissen of hij de voortgezette hulpverlening, ongeacht of deze bestaat uit verblijf in een inrichting of een pleeggezin, wenst. Dan ligt het ook voor de hand dat deze zelf het verzoek daartoe doet. In een eerder opgestelde artikelsgewijze uitwerking van de procedure, die aan het College van Advies voor de kindbescherming, het Werkverband Integratie Jeugdwelzijnswerk Nederland en de afdeling Familie- en Jeugdrechtpraak van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak voor advies is voorgelegd, werd uitgegaan van een verzoek gedaan door de plaatsende instantie. Deze opzet werd, zo blijkt uit de concept-nota van toelichting op het ontwerpbesluit inzake de vrijwillige hulpverlening, verlaten (Tweede Kamer, zitting 1981, 15 974, nr. 8, blz. 4/5). In de thans gevolgde opzet, waarbij het verzoek van de betrokkene zelf uitgaat, komt namelijk beter tot uitdrukking dat de voortzetting van de hulpverlening alleen op basis van vrijwilligheid van de zijde van de betrokken pupil mogelijk is. De rol van de plaatsende instantie is tot een adviserende geworden. Daardoor kunnen mogelijke complicaties waarop eerder door de Kamer werd gewezen, zoals «de plaatsende instantie is niet bereid om de door de pupil gewenste voortzetting van de hulpverlening te bevorderen», worden vermeden.

De Nederlandse Vereniging voor pleeggezinnen stelt dat door de voorgenomen procedure het kind in een uitzonderingspositie zou worden geplaatst binnen het pleeggezin. Ik veronderstel echter dat, zo dit al het geval zou zijn, zulks niet anders zou liggen, indien de instelling het verzoek om voortzetting van de hulpverlening zou doen. De jongmeerderjarige zou eerst recht in een uitzonderingspositie - namelijk ten opzichte van zijn leeftijdgenoten - worden geplaatst indien, zoals ook door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten wordt bepleit, de verzorging in het pleeggezin ook na het bereiken van de leeftijd van achttien jaren zonder meer zou worden voortgezet.

Ondertussen zij eraan herinnerd, dat het ontwerp-besluit inzake de vrijwillige hulpverlening blijkens de memorie van antwoord (blz. 1) uitdrukkelijk is gepresenteerd als een proeve. Indien gegronde bezwaren tegen de daarin weergegeven regeling zouden worden ingebracht, is een andere opzet op onderdelen zeer wel mogelijk. De leden van de C.D.A.-fractie

wezen er terecht op dat het beleid thans vooral is gericht op bevordering van het aantal plaatsingen in pleeggezinnen. Zo inderdaad zou moeten worden gevreesd, dat door de thans voor ogen staande procedure inzake de vrijwillige hulpverlening dit beleid voor oudere en moeilijk opvoedbare kinderen in gevaar zou worden gebracht, zal tot bijstelling van de procedure zeker worden overgegaan. Het nieuwe artikel 10a van de Beginselenwet voor de kindbescherming is daartoe voldoende ruim geformuleerd.

Van een zonder meer voortduren van de plaatsingsovereenkomst - dus zonder dat de wenselijkheid/noodzakelijkheid daarvan in elk concreet geval wordt bezien - zal, juist omdat hiermee overheidsgelden zijn gemoeid, in ieder geval echter geen sprake kunnen zijn.

Het is ook nog maar de vraag of, zoals in het bijzonder door de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen wordt gesteld, de voortgezette hulp dezelfde elementen bevat als die welke gedurende de minderjarigheid werd geboden. Zo is van opvoeding in het kader van een gezagsrelatie - het gaat immers om meerderjarigen - geen sprake meer. De begeleiding vanuit de voogdij-instelling kan niet meer geschieden vanuit de juridische gezagsrelatie voogdes-minderjarige. Het zou dus zelfs onjuist zijn de plaatsingsovereenkomst zonder meer te laten doorlopen; het meerderjarig worden heeft wel degelijk invloed op de afspraken die tevoren waren gemaakt en zal de begeleiding en de verzorging dan ook anders van aard kunnen doen zijn.

De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten pleiten er voorts voor het mogelijk te maken dat hulp door voogdij-instellingen ook zal kunnen geschieden indien voor de meerderjarigheid geen maatregel van kindbescherming van toepassing was.

In de memorie van antwoord (blz. 2) is de toenmalige minister van Justitie op dit punt reeds ingegaan. Hij stelde zich op het standpunt dat de voorgestelde verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid geen aanleiding kan zijn om in het justitiële kader voorzieningen te treffen voor jongmeerderjarigen in het algemeen. Dat is immers wat zou geschieden indien het vóór de meerderjarigheid bestaan vaneen maatregel van kindbescherming geen voorwaarde zou zijn. Ik deel dit standpunt. Opgemerkt zij nog, dat de huidige marge voor vrijwillige hulpverlening (15% bij de gezinsvoogdij, 5% bij de voogdij) ook ten goede kan komen aan de hier bedoelde categorie jeugdigen. Ook in het kader van de vrijwillige hulpverlening, gesubsidieerd door het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, bestaan thans reeds mogelijkheden tot subsidie voor kindbeschermingsinstellingen, bij voorbeeld voor het adviesbureauwerk en voor de begeleiding van pleeggezinnen.

De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zouden ten slotte de in het nieuwe artikel 10a Beginselenwet voor de kindbescherming opgenomen beperking, dat de hulp eindigt als het kind eenentwintig jaar wordt of eerder in het huwelijk treedt, geschrapt willen zien.

Ook ten aanzien van dit punt is door mijn ambtsvoorganger in de memorie van antwoord stelling genomen. Met hem ben ik van oordeel dat het niet voor de hand ligt dat de verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid wordt aangegrepen ten einde te bewerken dat hulpverlening door de justitiële kindbescherming zal kunnen voortduren ook na het tijdstip waarop die hulpverlening thans in ieder geval eindigt. De kwestie of hulpverlening die door het ministerie van Justitie financieel wordt mogelijk gemaakt, ook na het 21ste jaar (of na eerder meerderjarig worden door huwelijk) moet kunnen voortduren, dient niet in het kader van de verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid te worden bezien. Volledigheidshalve wijs ik er nog op dat hulpverlening in de vorm van begeleiding, na het 21ste jaar of na eerder huwelijk van de voormalige kindbeschermingspupil in beginsel - evenals thans - wel mogelijk is. Niet mogelijk zal alleen zijn de voortgezette hulpverlening in andere zin, bij voorbeeld verblijf in een tehuis of pleeggezin, althans buiten de ouderlijke woning.

Door het huwelijk van de jongmeerderjarige zal, zoals de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten terecht opmerkt, de verzorging in het pleeggezin meestal een einde nemen. Zo gezien kan de hierop betrekking hebbende zinsnede in het nieuwe artikel 10a Beginselenwet voor de kindbescherming zonder bezwaar worden gehandhaafd.

Ten aanzien van de wijziging van de Beginselenwet voor de kindbescherming maakten de leden van de P.v.d.A.-fractie de navolgende opmerking.

De verlaging van de meerderjarigheid geeft slechts zeer beperkt de mogelijkheid de hulpverlening ten aanzien van de 18—21-jarigen voort te zetten. Dit brengt, naast problemen voor sommige jeugdigen, zoals opgemerkt in het voorlopig verslag, ook moeilijkheden voor voogdij-instellingen en pleeggezinnen met zich mee. Voogdij-instellingen zullen hun formatieplaatsen gegrond op de case-load, zowel wat betreft maatschappelijk werkers als praktijkbegeleiders, zien teruglopen; ook zal de salarisschaal van directieleden drastisch omlaag gaan.

Op welke wijze denkt de minister aandacht te schenken aan de onduidelijkheid over de positie van werkers in de instellingen en de pleeggezinnen? Is of wordt over de rechtspositie overleg met de overkoepelende organisaties en/of de vakbeweging gevoerd, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie.

De veronderstelling dat de verlaging van de meerderjarigheid gevolgen zal hebben voor het aantal subsidiabele formatieplaatsen bij de instellingen is gerechtvaardigd, althans indien men ervan uitgaat dat niet in alle gevallen jongmeerderjarigen een beroep zullen doen op de mogelijkheid van voortgezette hulpverlening, eventueel tot het 21ste jaar. Uiteraard zal de omvang van dit beroep moeten worden afgewacht.

Overigens zij er in dit verband op gewezen, dat de geldende subsidieregeling zowel ten aanzien van maatschappelijk werkers als ten aanzien van praktijkleiders en directeuren van instellingen erin voorziet, dat een vermindering van het aantal jongeren waarmee men bemoeienis heeft, pas na enige tijd wordt gevolgd door een aanpassing van de subsidiabele formatie. Hierdoor wordt in ieder geval voorkomen dat de vermindering van de hulpvraag onmiddellijk ten koste gaat van de personeelsformatie van de instelling op een moment waarop de omschakeling zich nog niet heeft kunnen uitkristalliseren. Een ingrijpende maatregel als de verlaging van de meerderjarigheidsgrens maakt het wel noodzakelijk dat verder wordt nagegaan hoe het personeelsbestand kan worden aangepast aan de hulpvraag.

Wat de salarisschaal van de directie betreft merk ik op dat, zolang een instelling aanspraak op subsidie voor een directeur heeft, een zittende directeur zijn eenmaal verworven salarisschaal behoudt.

Over de mogelijke gevolgen van de verlaging van de meerderjarigheidsgrens heeft reeds een gedachtenwisseling met het W.I.J.N. plaatsgehad, terwijl voorts de kwestie als aandachtspunt aan de orde is geweest in het Tripartite Overleg Arbeidsvoorwaarden Jeugdwerk (TOAJ); daarbij is de bereidheid uitgesproken een en ander in het kader van het TOAJ verder te bespreken.

De leden van de fractie van D'66 dankten de regering voor haar antwoord op de door hen gestelde vragen.

De opmerkingen die zij maakten in het voorlopig verslag omtrent de hulpverlening aan jongmeerderjarigen op wie niet tevoren, gedurende de minderjarigheid, een maatregel van jeugdbescherming van toepassing is geweest, moesten vooral gezien worden in het bredere kader van het geïntegreerde jeugdwerkbeleid dat zij voorstonden.

Ook deze leden waren, met de regering, van mening dat in beginsel hulpverlening aan meerderjarigen geen zaak is voor het ministerie van Justitie. Doch juist een meer samenhangend jeugdbeleid brengt met zich mee dat overbodige schotten in het totale hulpverleningsaanbod dienen te verdwijnen. In die zin waren dan ook hun hierboven genoemde opmerkingen

te begrijpen. Dat een en ander echter buiten het bestek van dit wetsontwerp gaat, stond voor hen vast, al blijkt opnieuw dat de besluitvorming omtrent dat samenhangende jeugdwelzijnsbeleid met voortvarendheid aangepakt dient te worden.

Deze leden meenden dat over dit onderdeel van het vraagstuk van de jeugdhulpverlening al zoveel consensus bestaat, dat, weliswaar vooruitlopend hierop, een regeling zoals door de leden van deze fractie bepleit, kan worden getroffen.

Hiervoor heb ik reeds aangegeven dat ik, evenals de vorige minister van Justitie, geen aanleiding zie om de verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid aan te grijpen ten einde in het justitiële kader voorzieningen te treffen voor jongmeerderjarigen in het algemeen. De meer geïntegreerde hulpverlening dient mede in desamenwerking tussen bestaande instellingen vorm te krijgen. Thans daarop een voorschot nemen als door de leden van de fractie van D'66 bedoeld, zal de wenselijke spoedige effectuering van de verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid nog langer kunnen doen uitblijven.

Ter ondersteuning van hun voorstel voerden de leden van de D'66-fractie als toevoeging op de argumenten die reeds in het voorlopig verslag zijn vermeld, nog aan dat indien het oudste kind uit een gezin 18 jaar is ten tijde van de maatregel tegen de ouders, alle kinderen door dezelfde instelling geholpen behoren te worden. Voor het functioneren van de pleeggezinnen, zo scheen het deze leden toe, is het bezwaarlijk als voor het oudste kind een ander regime geldt. Daarnaast merkten zij nog op dat een pleeggezin, dat heeft meegewerkt aan een vrijwillige plaatsing tijdens de minderjarigheid, nadien hulp kan wensen van een instelling, die in de voorgestelde regeling vanwege het ministerie van Justitie wordt gesubsidieerd. Het kwam hen onwenselijk voor dat die hulp in dat geval om formele redenen zou worden afgewezen.

Dat het door de leden van de D'66-fractie genoemde aspect een extra argument is, is mij niet duidelijk geworden. Gewezen wordt immers op een wenselijkheid, namelijk dat alle kinderen door dezelfde instelling geholpen worden; het zou bezwaarlijk zijn als voor het kind van 18 jaar, dus meerderjarig kind, een ander regime zou gelden. Hiervoor werd reeds erop gewezen, dat de voogdij-instelling die gedurende de minderjarigheid als voogdes voor het pleeggezin optrad, de begeleiding, indien daarop prijs wordt gesteld, ook verder kan blijven doen. Indien echter voor het meerderjarig worden geen maatregel van kinderbescherming van toepassing was, is er mijns inziens geen reden om, in afwijking van de huidige situatie, ook het meerderjarige kind door een instelling van justitiële kinderbescherming hulp te doen verlenen. Was er sprake van een plaatsing in en begeleiding van een pleeggezin op vrijwillige basis en gesubsidieerd door het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, dan is er voor Justitie evenmin reden om die subsidiëring na het meerderjarig worden van de jongere over te nemen.

De leden van de fractie van D'66 sloten zich aan bij opmerkingen van andere leden van de vaste Commissie voor Justitie dat de hulpverlening ten aanzien van de minderjarigen op wie wel een maatregel van kinderbescherming van toepassing is geweest, ook voortgezet moet kunnen worden na het 21ste levensjaar. Zij betreurden het dan ook dat de vorige minister deze wens niet heeft willen volgen. Te meer daar pleeggezinnen, veel meer dan bij voorbeeld inrichtingen, behoefte hebben aan een zeker perspectief dat zij hun werk ongestoord kunnen voortzetten, zoals dat in het belang van de jongmeerderjarige is. Deze leden zagen niet in dat velen van deze mogelijkheid gebruik zouden maken. Om op die grond de mogelijkheid van de continuïteit op het 21ste levensjaar voor die enkelen geheel af te sluiten kwam hen als zeer onwenselijk voor.

Hiervoor ben ik reeds op dit punt nader ingegaan. Ik ben van mening dat de verlaging van de leeftijd van meerderjarigheid geen aanleiding moet zijn om iets mogelijk te maken dat thans niet tot de mogelijkheden behoort,

te weten een door het ministerie van Justitie gefinancierd voortgezet verblijf in pleeggezinnen van meerderjarigen die ouder zijn dan 21 jaar. Of, zoals de leden van de D'66-fractie veronderstelden, van deze mogelijkheid slechts door enkelen gebruik zou worden gemaakt doet hieraan niet af, nog afgezien van de omstandigheid dat hieromtrent elke voorspelling een moeilijke zaak is.

Een eventuele voortzetting van het verblijf in een pleeggezin na het bereiken van het 21ste jaar zal op dezelfde wijze als dit thans geschiedt, mogelijk zijn. Indien terzake geen andere voorzieningen gelden en niet voldoende eigen middelen voorhanden zijn, zal zulks op grond van de Algemene Bijstandswet kunnen geschieden. Het spreek vanzelf dat, evenals thans, een dergelijk gecontinueerd verblijf wel geïndiceerd zal moeten zijn. Het onderzoek terzake zou ik, mede gelet op de omstandigheid dat hier overheids gelden mee zijn gemoeid, niet als «een onnodige moeilijkheid» willen kwalificeren.

Het verheugt mij dat de leden van de D'66-fractie konden instemmen met de ter gelegenheid van de nota van wijzigingen aangebrachte verruiming van het begrip «continuïteit in de hulpverlening».

Het scheen hun een goede zaak toe dat thans, indien begeleiding door een andere instelling van justitiële jeugdbescherming wenselijk wordt geacht, zulks in beginsel mogelijk zal zijn. Ook wisseling van verblijf, bij de aanvang van de meerderjarigheid tot het 21ste jaar, wordt nu mogelijk. Zij achtten dit een belangrijke verbetering van het wetsontwerp. Voorts is nu in het ontwerp de constructie gevolgd dat de aanstaande meerderjarige zelf het verzoek zal doen om voortzetting van het verblijf, de verzorging en/of de opleiding. De plaatsende instantie adviseert daarbij slechts. De toenemende mondigheid van de minderjarige en jongmeerderjarige brengt, aldus de leden van de fractie van D'66, inderdaad vaak met zich mee dat een meer actieve houding verwacht kan worden. In dit verband ligt het zeker voor de hand dat het niet meer de plaatsende instantie is die het verzoek tot voortzetting van de hulpverlening doet. De procedure die de minderjarige volgens het ontwerp-uitvoeringsbesluit moet volgen, te weten zich uiterlijk twee maanden voor de meerderjarigheid wenden tot de minister van Justitie, kwam hen echter onnodig zwaar voor. Immers, zo werd gesteld, in het algemeen worden de rechtsbetrekkingen bij het meerderjarig worden normaal voortgezet, zonder dat daarvoor stukken worden gewisseld. Welke bezwaren kleven aan de constructie waarin de bestaande overeenkomst van kracht blijft als de jeugdige meerderjarig wordt, zo wilden zij graag weten. De overeenkomst kan immers ook eindigen als de jongmeerderjarige blijf geeft, bij voorbeeld door zijn vertrek, voor zich zelf te gaan zorgen.

Ik zou willen opmerken, dat juist hier de rechtsbetrekkingen waarschijnlijk in het algemeen niet normaal zullen worden voortgezet. Aan het juridische gezag over het kind komt een einde. Het kind wordt meerderjarig en is vrij om te gaan en te staan waar het wil. Voortgezette hulpverlening aan meerderjarigen is een uitzondering op deze situatie. Op de bezwaren tegen het van kracht blijven van de plaatsingsovereenkomst ook na het meerderjarig worden van het kind, is hiervoor reeds ingegaan. Dat de overeenkomst ook zou kunnen eindigen doordat de jong meerderjarige voor zichzelf gaat zorgen, doet hieraan niet af. Vast moet staan, en wel ter gelegenheid van het meerderjarig worden, dat het kind zelf is dat uit vrije wil voortzetting van het verblijf in het pleeggezin wenst, terwijl dit voortgezette verblijf ook geïndiceerd moet zijn. Ik meen nog steeds dat zodanige feiten het beste kunnen worden vastgesteld bij de indertijd voorgestelde opzet. De overgang naar de voortgezette hulpverlening is daardoor nog niet als een niet-soepele regeling te kwalificeren. Nogmaals zij overigens benadrukt dat de destijds gepubliceerde procedure als een proeve is te beschouwen en dat, indien daartegen gegronde bezwaren zouden worden ingebracht, een gewijzigde opzet tot de mogelijkheden behoort.

De minister van Justitie,
F. Korthals Altes